

06-04-2012: Gemeenteraad kleiner?

Kabinet wil kleinere raad

Minister van Binnenlandse Zaken, mevrouw Liesbeth Spies houdt vast aan het kabinetsvoornemen om het aantal raadsleden en provinciale statenleden met 25% te verminderen. Dat zou volgens de minister best mogelijk moeten zijn als het openbaar bestuur zich maar bezig houdt met de hoofdlijnen, zo benadrukte ze tijdens een lezing onlangs bij de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG). Spies erkende weliswaar dat het raadswerk er niet makkelijker op wordt. Gemeenten krijgen er diverse taken bij zoals de Wet Werken naar Vermogen, de Jeugdzorg en de functie Begeleiding vanuit de AWBZ. En ook van de vele afwijzende reacties is de minister kennelijk niet zo onder de indruk.

Terloops kondigde de minister alvast aan dat gemeenten ook terdege rekening moeten houden met extra bezuinigingen. De "trap op, trap af" systematiek leidt er automatisch toe dat bij dalende overheidsuitgaven de gemeenten ook moeten inleveren. Voor veel gemeenten komen daar nog andere problemen bovenop zoals krimpende bevolking en tegenvallende grondexploitaties. Kortom, de gemeenteraden krijgen nog heel wat voor hun kiezen.

Momenteel wordt er in het Catshuis druk overlegd over mogelijke bezuinigingen. Hoe dat uitpakt zullen we binnenkort wel merken. Maar los van die discussie ligt er momenteel dus al een voorstel om gemeenteraden en provinciale staten met 25% te verkleinen. Minder raads- en statenleden en minder wethouders en gedeputeerden levert direct geld op. Immers gemeenten en provincies betalen dan minder vergoedingen en dat betekent dat de overheid kan korten op de uitkeringen uit het Gemeentefonds en het Provinciefonds. Een makkelijke bezuiniging waar de gemeenten en provincies zelf geen financieel voordeel aan overhouden. Je zou verwachten dat het kabinet dan ook de omvang van de Staten-Generaal daarbij zou betrekken, maar die laat men buiten schot. Je zou ook het aantal Tweede Kamerleden (nu 150) drastisch kunnen terugbrengen en dat geldt ook voor de Eerste Kamer (nu 75 leden); in de afgelopen jaren is er zelfs regelmatig gediscussieerd over afschaffing van die Eerste Kamer. Maar als je als kabinet iets aan die Staten-Generaal wil doen, dan is er een grondwetswijziging nodig en dat vergt weer een langdurige en ingewikkelde procedure. Daar begint men in Den Haag vooralsnog maar niet aan.

Terug naar de gemeenteraad, bijvoorbeeld in onze gemeente Heusden, nu 27 raadsleden, straks wellicht nog maar 21. Gaat dat ten koste van de kwaliteit van het raadswerk of zal dat wel meevallen? Het zal sowieso voor kleine partijen moeilijker worden om in die raad te komen; de kiesdeler wordt immers met minder zetels in de raad aanzienlijk groter. En je kunt je inderdaad afvragen of vergaderen met 9 of 10 raadsfracties wel zo effectief en efficiënt is. Het is in ieder geval tijdrovend. Uit een enquête van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) blijkt dat 60% van de huidige raadsleden in ieder geval tegen verkleining van de raad is. De meerderheid is van mening dat die verkleining ten koste zal gaan van de representativiteit en de kwaliteit van de raad. Als die maatregel desondanks toch doorgaat, dan zullen er compenserende maatregelen moeten komen zoals bijvoorbeeld uitbreiding van de ondersteuning en meer mogelijkheden voor scholing e.d. En dat zal weer ten koste gaan van de te realiseren bezuiniging. Opvallend is overigens dat bij de grotere raadsfracties (meer dan vier personen) bijna de helft wel voorstander is van verkleining van de raad.

Persoonlijk ben ik geen voorstander van verkleining van de gemeenteraad. Niet vanwege de kwaliteit van het raadswerk. Een raad van 21 leden kan naar mijn idee best dezelfde kwaliteit leveren als een raad van 27 leden. Dat is puur afhankelijk van de samenstelling van die raad. En minder fracties levert natuurlijk minder vergadertijd op en een meer efficiënte politieke besluitvorming. Maar er wordt wel afbreuk gedaan aan de representativiteit van de raad en dat vind ik toch wel een belangrijke factor. Democratie is een belangrijk goed en binnen die democratie moet er ook ruimte zijn voor kleinere partijen. Ook die geluiden moeten gehoord worden; dat houdt de grotere partijen vaak ook scherp. Dat democratie (veel) geld kost is duidelijk maar bezuinigen op democratische besluitvorming is voor mij niet de eerste optie. Want er is wel veel kritiek op de democratische besluitvorming in Nederland en er gaan ook regelmatig dingen fout, maar wat mij betreft hebben we op dat punt geen goed alternatief. Democratie is duur maar je kunt niet zonder.

Drunen, Goede Vrijdag 6 april 2012
Kees Musters

p.s: Prettige Paasdagen

Volg mij ook met korte berichtjes op: www.twitter.com/keesmusters